УДК 378.147

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ОСВІТИ – ГОЛОВНИЙ ТРЕНД РОЗВИТКУ ОСВІТНІХ СИСТЕМ

Криворучко О.М., д.е.н., професор,
oksana_kryvoruchko@i.ua
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

За сучасних умов економічний та суспільний розвиток людства визначають інформаційні технології, діджиталізація (англ. *digitalization* – переведення інформації в цифрову форму) усіх процесів (виробничих, бізнесових, освітніх та ін.). Розвиток діджиталізації особливо стрімко почав набирати оберти з появою пандемії коронавірусної хвороби, введення карантинних обмежень. COVID-19 розділив діджиталізацію на “до” і “після”. Сучасні компанії змушені переходити на технології, які вони не планували впроваджувати (дистанційна робота, відео-конференції тощо).

У цих умовах відповідних змін вимагає і водночас реалізує система освіти. **С**вітовий ринок електронного навчання і LMS – *learning management system* за даними Finance Online досягне 22,4 млрд. доларів до 2023 року завдяки розповсюдженню дистанційного навчання, використанню штучного інтелекту, машинного навчання. Однією з передових тенденцій в області eLearning виступає мобільне навчання, яке буде домінувати в сфері онлайн-навчання та доповнювати інші види навчання.

В Україні більшість освітніх програм потребують забезпечення гнучкості щодо орієнтації на здобувача як суб’єкта освітньої діяльності, необхідним є подальше підвищення рівня комунікаційної взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу тощо. Всі ці завдання вимагають вирішення на різних рівнях: державному, рівні ЗВО, рівні окремих освітніх програм.

На засіданні Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Сергій Шкарлет (міністр освіти і науки України) зауважив, що впровадження цифрової трансформації освіти і науки є одним з пріоритетних напрямів роботи на 2021 рік (https://mon.gov.ua/ua/news/cifrova-transformaciya-osviti-i-nauki-ye-odniyeyu-z-klyuchovih-cilej-mon-na-2021-rik-sergij-shkarlet). Він визначив основні завдання реалізації цього напрямку: затвердження Концепції цифрової трансформації освіти і науки України; забезпечення учасників освітнього процесу електронними освітніми

ресурсами; створення умов для підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти з інформаційно-цифрової компетентності та ін.

На рівні ВЗО зараз активно реалізується дистанційний режим навчання. Розроблено і використовується безліч онлайн-інструментів для забезпечення безперервності навчання: від освітніх програм до віртуальних шкіл, курсів для самостійного вивчення, систем управління навчанням, інтерактивних додатків, прямих трансляцій до появи "інфлюенсерів в освіті", а також використання VR/AR-рішень (віртуальна і доповнена реальність) та ін.

Дистанційне навчання вже майже стало звичним в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті. Основною платформою дистанційного освітнього процесу в ХНАДУ є Moodle, на якому розміщено дистанційні курси та електронні курс-ресурси. При цьому кожна кафедра може обирати власні моделі та методи взаємодії зі здобувачами вищої освіти, демонструючи можливості для забезпечення мобільності та креативний підхід до навчання.

Кафедра менеджменту ХНАДУ активно використовує платформу Moodle для дистанційного навчання. На сторінці кафедри розташовані електронні курс-ресурси за усіма дисциплінами, що викладаються на кафедрі (https://dl.khadi.kharkov.ua/course/index.php?categoryid=46). По кожному курсу розташована загальна інформація (навчальний посібник, методичні вказівки, вихідні дані для виконання практичних занять та ін.), а також за темами тексти лекцій, відео-матеріали лекцій з використанням BigBlueButton або посилання на лекцію, що проводиться на іншій платформі. У поєднанні з цими курс-ресурсами викладачі кафедри активно використовують Zoom, як найбільш популярний додаток для проведення відеоконференцій. Zoom дозволяє створити реальну аудиторію слухачів, підключитися усім з відеозв'язком, викладачу забезпечувати ефективний зворотній зв'язок.

Також кафедрою менеджменту ХНАДУ використовується зараз комбіноване або інтегроване, змішане навчання, основане на поєднанні принципів і технологій електронної освіти і традиційних аудиторних занять. Можливе проведення одночасних занять для розподіленої аудиторії, коли частина здобувачів освіти знаходиться в звичайній аудиторії з викладачем, частина підключається до заняття в режимі on-line (вебінар, відеоконференція) з домашніх комп'ютерів або з віддаленої аудиторії.

Отже, в даний час практично всі викладачі і здобувачі освіти демонструють достатньо велику схильність до застосування нових цифрових технологій.

Векторами розвитку, на наш погляд, можна виділити: перехід на якісно вищий рівень використання цифрових технологій в освіті; удосконалення управління цими процесами; діджиталізація внутрішніх процесів діяльності ХНАДУ з метою збільшення ефективності взаємодії різних підрозділів. Потрібний перехід до цифровізації університету в цілому, організації цифрового простору таким чином, щоб усі учасники освітнього процесу отримували доступ 24*7*365 до якісної інформації, створення сучасної цілісної інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури, яка б об'єднувала усі електронні системи ХНАДУ, забезпечувала умови для постійного підвищення якості освіти проведення наукових досліджень. Основними напрямками цифровізації освітньої діяльності, є:

– формування репозиторіїв компетентностей за освітніми програмами у системі е-навчання;

– створення навчальних планів здобувачів вищої освіти у системі е-навчання;

– формування та реалізація електронної робочої програми навчальної дисципліни;

– формування траєкторії розвитку компетентностей студентів за виконаними завданнями у електронних навчальних курсах;

– формування відкритих рейтингів студентів (бюджет+контракт) із візуалізацією даних та траєкторією успіху

– створення внутрішньої системи моніторингу якості освіти (за визначеними індикаторами) з візуалізованими миттєвими звітами та ін.

Література:

1. Чому варто вкладати кошти в електронне навчання? URL: https://evergreens.com.ua/ua/articles/why-need-invest-in-elearning.html

2. Жерновникова О.А. Діджиталізація в освіті. URL: http://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1925/1/

3. Січкаренко К. О. Розвиток цифрових освітніх платформ та поширення цифрових компетенцій в освіті. *Ефективна економіка*. № 12. 2018. URL: https://doi.org/10.32702/2307-2105-2018.12.115